

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 72416558-610-E.633176

Konu : Soru Önergeleri

7/12109-GK-143
7/12110-GK-143
7/12111-GK-143
7/12112-GK-143
31.07.2019
7/12113-GK-143
7/13122-GK-147

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : a) 17.06.2019 tarihli ve 43452547-120.07-E.488338 sayılı yazınız.
b) 24.06.2019 tarihli ve 43452547-120.07-E.487912 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde yer alan soru önergelerine ilişkin Bakanlığımızca hazırlanan cevaplar ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Nuri ERSOY
Bakan

Ek : Liste ve Cevaplar (15 sayfa)

Not: 5070 sayılı Elektronik İmza kanunu gereği bu belge elektronik imza ile imzalanmıştır.

**KÜTAHYA MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET ERBAŞ'IN 7/12113 ESAS SAYILI
SORU ÖNERGESİNE BAKANLIĞIMIZCA HAZIRLANAN CEVAP**

Kütahya ili, Çavdarhisar ilçesi, Aizanoi Antik Kentinde 2011 yılından bu yana Bakanlığımız ve Pamukkale Üniversitesi adına Prof. Dr. Elif ÖZER başkanlığında; arkeolojik kazı restorasyon, çevre düzenlenmesi ve yayın çalışmaları sürdürülmektedir. Kazı Başkanlığınca Çavdarhisar Belediyesi, Kaymakamlık, Kütahya Valiliği, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu Müdürlüğü ve Kütahya Müze Müdürlüğü'nün katılımıyla çalıştay gerçekleştirilmiş ve Aizanoi Antik Kentini tanıtıcı çeşitli kurum ve kuruluşlara konferanslar verilmiştir.

Aizanoi Antik Kenti için Bursa KTVKKBK'nun 08.05.1993 tarihli ve 3164 sayılı, Kütahya KVKKBK'nun 27.06.2011 gün ve 1077 sayılı kararları ile onaylanan Koruma Amaçlı İmar Planında gösterilen alanda Bakanlığımız uzmanlarınca Ziyaretçi Karşılama Merkezi projelendirilerek, Kütahya Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'nun 01.03.2013 tarih ve 285 sayılı Kararı ile uygun bulunmuştur.

Söz konusu proje kapsamında; gişe, sesli rehberlik, güvenlik, turnikeler, teknik ve idari birimler, engelli erişimli WC' ler, tanıtım salonu ve maket salonu, hediyelik eşya birimleri, kafeterya, yarı açık oturma birimleri ile otopark ve yürüme güzergâhları yer almaktadır. "Aizanoi Antik Kenti Ziyaretçi Karşılama Merkezi Uygulama İşi" ihalesi 28.11.2014 tarihinde yapılarak iş tamamlanmıştır.

Bakanlığımızın kazı ekibinin ve ilgili kurumların ortak çalışması sonucunda Aizanoi Antik Kenti Unesco Dünya Kültürel Mirası Geçici Listesine 12 Nisan 2012 yılında girmiştir.

Kocasu Çayı'nın (Penkalas) iki yanında kurulmuş olan Aizanoi Antik Kenti'nde ilk bilimsel kazılar 1926-1928 yılları arasında, D. KRENCKER ve M. SCHEDER tarafından gerçekleştirilmiştir. 1970 yılında R. NAUMANN tarafından sürdürülen çalışmalar 1988-1990 yılları arasında A. HOFMANN, 1990-2007 yılları arasında K. RHEİDT ve 2008 yılından 2011 yılına kadar Prof. Dr. Ralf Von Den HOFF tarafından sürdürülmüştür.

Kazı çalışmaları, 2011 yılından bu yana Bakanlığımız ile Pamukkale Üniversitesi adına Prof. Dr. Elif ÖZER başkanlığındaki bir ekip tarafından gerçekleştirilmektedir. Genel Müdürlüğümüz 2017 ve 2018 yılı yatırım programlarından aktarılan toplam 110.400,00.-TL. ödenek ile ihalesi 13.07.2017 tarihinde gerçekleştirilen "Aizanoi Örenyerindeki Anıtsal Yapıların Projelerinin Yapımı" işi kapsamında Odeon yapısının proje yapımı tamamlanmış olup ilgili Koruma Bölge Kurulu'nun 13.12.2017 tarih ve 4428 sayılı kararı ile rölöve projesi, 04.01.2018 tarihli ve 4466 sayılı kararı ile restorasyon, restitüsyon, statik, elektrik tesisat projeleri ve proje raporları onaylanmıştır.

Tamamlanan Çalışmalar;

Penkalas Projesi kapsamında köprünün iki tarafında sondaj çalışması, Mozaikli Hamam konservasyon çalışması kapsamında çatı tamirati, Hamam'da kazı çalışması, Laboratuvar analizi ve depo çalışmaları kapsamında, kuzey Nekropolis' te kremasyon mezar buluntularının incelenmesi, 4 numaralı Roma Köprüsünde restorasyon çalışmaları, Aizonai ve çevresinde tespit edilen mezar stelleri korpus çalışması, Etnoarkeolojik araştırma ve bilgi panolarının hazırlanması, Kazı evi ve deposunda basit onarım çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Devam Eden Çalışmalar;

2019 yılında, Penkalas Nehri koruma duvarlarında, Odeon ve Zeus Tapınağında restorasyon ve konservasyon projelerinin başlatılması, Hamam ve Agorada kazı çalışmaları, Flora - fauna konusunda araştırmaları, Epigrafik araştırmalar, Mezar stelleri ve heykel katalog çalışmaları ile Depo çalışmalarına devam edilmesi planlanmaktadır.

2019 Yatırım Programında Olan İşler;

Bakanlığımız 2019 yılı yatırım programında "Kütahya Çavdarhisar Aizonai Örenyeri Tiyatro Ve Stadyum Projeleri Yapımı" işi yer almakta olup ödenekler nispetinde ihale çalışmalarına başlanılacaktır.

Bakanlığımız 2019 yılı yatırım programında "Kütahya Çavdarhisar Kentsel Tasarım Ve Tarihi Kent Dokusunun Sağıklaştırması Proje Yapımı" işi için 50.000.-TL. ödenek ayrılmış olup ödenekler nispetinde ihale çalışmalarına başlanılacaktır. Yaklaşık maliyet çalışmaları ilgili Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü tarafından hazırlanmaktadır.

Aizanoi Antik Kenti'nde Zeus tapınağı çevresi, Hamam-Palaestra kompleksi Tiyatro-Stadion Kompleksi, Bouleteriori/Odeon ve Kuzey ve Güney Nekropolis, 4. Roma Köprüsü ve Agora'da kazılar yapılmıştır.

Alan, Çevre Düzenleme ile Restorasyon Araştırmaları ve Çalışmaları: Penkalas Nehri projesi, Aizanoi/Çavdarhisar Türk Dönemi sivil mimari çalışmaları, arkeo-jeofizik araştırmaları, Tiyatro Restorasyon Projesi, Aizanoi-Çavdarhisar Kadınları Sosyal Sorumluluk Projesi ve Tarutim çalışmaları, Kültürel Miras Eğitimi çalışması, Aizanoi-Çavdarhisar Soküm Projesi, Aizanoi Cam Projesi, Aizanoi Mezar Corpusu, Aizanoi Heykel projesi olarak devam etmektedir.

Çevre düzenleme çalışmalarında ise Tapınak tonozlu alt yapının sergi alanı haline getirilmesi ve tapınak açık hava sergi alanının düzenlenmesi, Macellum çevre düzenleme çalışmaları, antik kent bilgilendirme ve yönlendirme tabelalarının hazırlanması ve yerleştirilmesi gibi çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Aynı zamanda Eskiçağ Tarihi Araştırmaları, Sanat Tarihi Araştırmaları, Sanat ve Arkeoloji, Jeofizik Araştırması, Flora ve Fauna Araştırması, Halk Bilimi Araştırmaları yürütülmüştür.

Aizanoi'da yürütülen kazı çalışmalarında kentte Kuzey Nekropolis'te, Hamam Palaestra yapısında, Odeon'da, Tapınakta, Roma Köprüsü'nde ve Agora'da yürütülmüştür. Nekropoller kentte geniş bir alana yayılmakla birlikte yerleşim merkezine uzaklığı nedeniyle güvenlik açısından kazı yapmak mümkün olmamaktadır. Güvenlik önlemleri alındıktan ve alanda önce muvafakat ardından kamulaştırma yapılarak kazılar başlatılmıştır. Hamam Palaestra yapısında ise kazı çalışmaları devam etmektedir. Daha önceki ekip tarafından planı çıkarılan yapıda plan açısından belirsizlikler bulunmaktadır ve bu amaçla yapının planındaki eksiklikleri tamamlamak, yapım ve yıkım evrelerini tespit etmek, ardından restorasyona başlamak amacıyla kazılar devam etmektedir. 4 Nolu Roma Köprüsünde Bursa Karayolları 14. Bölge Müdürlüğü tarafından yüklenici firmaya yapılan restorasyon ardından burada köprünün yola bağlanan iki yönünde kazı ekibi tarafından kazı çalışmaları yapılmıştır. Kentin köprüleri ve caddeleri ile birlikte anlaşılabilmesi için yolların ortaya çıkarılması gerekmektedir. Bunun yanında bu yolların kentteki kamu yapıları ve agora ile olan bağlantısı tespit edilmelidir. Bu amaçla 2019 yılında Zeus Tapınağı'nın güney doğusunda kamulaştırma çalışmaları yapılmıştır. Kentin agorasının bulunduğu yer kent ile ilgili önemli bilgileri barındırmaktadır. Kamulaştırılan alanda başlatılan çalışmalarda daha önceki yıllarda tespit edilen heroon yapısı ve çevresinde çalışılmaktadır. Heroon, Agora ve Tapınak ilişkisinin çözülmesi ve kentin sosyal yaşamına dair bulguların elde edilmesi açısından önemli bir çalışma yürütülmektedir. Aizanoi'da yürütülen restorasyon çalışmaları Tiyatro, Odeon, 4. Roma Köprüsü'nde yürütülmüştür. Bunun yanında Mozaikli Hamam'da bulunan mozaiklerin restorasyon ve konservasyon çalışmaları, Hamam Palaestra'da duvar sağlamlaştırma çalışmaları ve depo çalışmaları kapsamında seramik eser ve metal eser restorasyon ve konservasyon çalışmaları yapılmıştır.

2012 yılında Tiyatronun restorasyonu için ön restorasyon çalışmaları yapılmış, tiyatronun içinden 1068 adet mimari plastik toplanarak taş tarlası yapılmış, lazer scanner ile taranarak restorasyon öncesi için hazırlığı tamamlanmış, sahne binasının birinci kat restorasyonu için tüm taşlar tespit edilmiştir.

2015 yılında Bouleuterion/Odeon yapısında gerçekleştirilen çalışmalar kapsamında yapının etrafında bulunan ve başka yapılara ait düzensiz konulmuş mimari bloklar, oluşturulan tasnif alanına taşınmış ve yapının etrafında çevre düzenlemesi gerçekleştirilmiştir. Tapınak alanının doğusunda bulunan Bouleuterion/Odeon yapısına ait oturma basamakları mobil vinç yardımıyla yapının batısında oluşturulan tasnif alanına taşınmıştır. Ayrıca Bouleuterion/Odeon yapısında ölçüm ve çizim çalışmaları gerçekleştirilmiş, yapının planı mevcut durumu göz önünde bulundurularak vaziyet planı çıkılmıştır. 3D Laser scanner ile taranmış, tüm ayrıntıları ile kayıt altına alınmıştır. Daha sonraki aşamada yapının rölövesi çıkarılmış ve restorasyon projesi hazırlanmış olup, restorasyon çalışmaları başlatılacak durumdadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütahya Kültür Varlıkları Koruma Bölge Kurulu'ndan Aizanoi Kazı Başkanlığı ve Kütahya Arkeoloji Müzesi denetiminde yürütülmesine izin verilen 4. Roma Köprüsü restorasyonu Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmüştür.

Kütahya ili, Çavdarhisar ilçesi sınırları içerisinde bulunan Aizanoi Antik Kentinde arkeolojik kazı çalışması yapılabilmesi amacıyla anılan bölgede gerçekleştirilen kamulaştırma çalışmaları kapsamında; 41 adet parselin kamulaştırması tamamlanmış, 8 adet parselin kamulaştırma çalışmaları devam etmektedir.

Aizonai Antik Kenti'nde kazı, çevre düzeni, koruma, restorasyon, konservasyon ve yayın çalışmalarının 12 ay boyunca sürdürülmesi planlanmaktadır.

Çavdarhisarlı kadınlar, belediyenin desteğiyle Kütahya'daki KİŞGEM'e götürülmüştür. Kadınlar Aizanoi ürünlerini satarak turizme katkı sağlaması için teşvik edilmiştir. Borsa olarak adlandırılan alanda antik çağ pazarı canlandırılmış, yöre halkı tarafından organik ürünlerin pazarda satılması sağlanmıştır. Borsanın bulunduğu alanda bir ev belediye ve kaymakamlık tarafından Özel İdare'nin desteğiyle restore edilmiştir. Kazı ekibinin yönlendirmesiyle burada Anturia Arkeoloji Çevre ve Doğa Etiği Okulu açılmış aynı zamanda bir butik otel haline getirilmiştir. TRT Yol Arkadaşım programına kazı hakkında bilgi verilmiş ve TRT Turizm Belgesel kanalı Aizanoi ve kazıyı anlatan bir belgesel çekimi yapmıştır. Bakanlığımızca Antik Kentler Konserlerinin ilki 22.07.2017 tarihinde Aizanoi 1. Sanat Festivali kapsamında Aizanoi Zeus Tapınağı'nda Orkestra Şefi Burak TÜZÜN başkanlığında İzmir Senfoni Orkestrası tarafından senfonik türküler konseri verilerek gerçekleştirilmiştir. Konsere 25 farklı ülkenin büyükelçisi, Kütahya Valisi, Uşak Valisi, Kütahya Milletvekilleri, Kütahya Belediye Başkanı, Çavdarhisar Kaymakamı, Çavdarhisar Belediye Başkanı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürü, Genel Müdür Yardımcısı, Güzel Sanatlar Genel Müdürü ve çok sayıda davetli katılmıştır. 2017 sezonunda Aizanoi antik kentinin tanıtım çalışmaları ve Kültürel Miras Bilinçlendirme Çalışması kapsamında Aizanoi Sanat Festivali düzenlenmiştir. Festivalin düzenleyicileri: Çavdarhisar Kaymakamlığı, Çavdarhisar Belediyesi, Kütahya Ticaret Borsası (KUTBO) ve Kazı Başkanlığıdır. Festivale, Akdeniz Üniversitesi'nden, Pamukkale Üniversitesi'nden, Kıbrıs Yakın Doğu Üniversitesi'nden ve Anadolu Üniversitesi'nden sanatçılar katılarak, atölye çalışması gerçekleştirmiştir. Ortaya çıkan eserler Zeus Tapınağı Tonozlu Alt Galeride sergilenmiştir. Etkinliğe hem yöre halkı hem Kütahyalılar ile basın davet edilerek Aizanoi'un tanıtıma katkı sağlanmıştır. Ayrıca festival kapsamında düzenlenen uçurtma şenliğinde Zeus Tapınağı'nda çocuklarla birlikte uçurtma uçurulmuş ve Aizanoi temalı resimler yapılmıştır. Anadolu'da Hellenistik ve Roma dönemlerinde Ölü Gömme Adetleri Uluslararası Sempozyumu ise 2018 sezonunda gerçekleştirilmiştir. Bu konuyla ilgili Türkiye'de bu kadar kapsamlı bir sempozyum ilk kez yapılmış ve Aizanoi kazı ekibi ev sahipliğinde gerçekleştirilmiştir.

Antik Kentin yakınındaki nehir üzerinde bulunan köprü inşaat ve restorasyonları Karayolları Genel Müdürlüğü'nün görev ve sorumluluk alanına girmekte olup söz konusu alanda Bakanlığımızca yürütülen herhangi bir çalışma bulunmamaktadır.

